

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

STANOVISKA

EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA

STANOVISKO EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANKY

ze dne 6. ledna 2009

k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o přeshraničních platbách ve Společenství

(CON/2009/1)

(2009/C 21/01)

Úvod a právní základ

Dne 31. října 2008 obdržela Evropská centrální banka (ECB) od Rady Evropské unie žádost o stanovisko k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o přeshraničních platbách ve Společenství ⁽¹⁾, kterým se nahrazuje a zrušuje nařízení (ES) č. 2560/2001 ⁽²⁾ (dále jen „navrhované nařízení“).

Pravomoc ECB zaujmout stanovisko je založena na čl. 105 odst. 4 Smlouvy o založení Evropského společenství a článku 3.1, čl. 4 písm. a) a článku 5 statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky, neboť navrhované nařízení obsahuje ustanovení týkající se plynulého fungování platebních systémů a shromažďování údajů o platební bilanci. V souladu s čl. 17.5 první větou jednatelského řádu Evropské centrální banky přijala toto stanovisko Rada guvernérů.

Obecné připomínky

ECB si všímá, že do oblasti působnosti navrhovaného nařízení spadají nejen přeshraniční elektronické platební transakce a přeshraniční převody, ale také přeshraniční inkaso. To je v souladu se snahou o realizaci vnitřního trhu pro platební služby, a zejména se zavedením jednotného prostoru plateb v eurech (Single Euro Payment Area – SEPA), a ECB tuto skutečnost velmi vítá. Navrhované nařízení však rovněž vyvolává některé otázky, které je třeba pečlivě zvážit a které jsou podrobněji uvedeny níže.

Konkrétní připomínky**1. Ustanovení o výkaznictví pro účely platební bilance**

- 1.1 Pokud se týká navrhovaných ustanovení o výkaznictví pro účely platební bilance, považuje ECB za zásadní, aby bylo nalezeno řešení, které neohrožuje základní potřeby uživatele mít k dispozici statistiku platební bilance eurozóny a vnitrostátní statistiku platební bilance, ani včasné vytvoření SEPA.

⁽¹⁾ KOM(2008) 640 v konečném znění.

⁽²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2560/2001 ze dne 19. prosince 2001 o přeshraničních platbách v eurech, (Úř. věst. L 344, 28.12.2001, s. 13).

- 1.2 Z vývoje SEPA vyplývá, že systémy výkaznictví v oblasti platební bilance založené především na platebních údajích nejsou ve stávající podobě, pokud jde o platby v eurech v rámci EU, nadále udržitelné. Reforma těchto systémů může přinést nejen podstatné snížení oznamovací povinnosti pro banky ⁽¹⁾, ale i zvýšení zpravodajského zatížení pro subjekty, které nejsou bankami, což by mělo být v nejvyšší možné míře omezeno (např. použitím vhodných metod zjišťování a výběru). Rovněž je třeba zajistit, aby statistika platební bilance byla i nadále sestavována s vysokou spolehlivostí, frekvencí a ve lhůtách, jež jsou zapotřebí pro provádění měnové politiky ECB.
- 1.3 ECB vítá návrh zvýšit prahovou hodnotu pro vynětí v oblasti výkaznictví pro účely platební bilance na 50 000 EUR uvedený v čl. 5 odst. 1 a potvrzuje, že již nyní platí ve většině členských států, které již v plném rozsahu přešly či podnikly kroky k přechodu ke shromažďování údajů pomocí alternativních zdrojů (administrativní údaje, zjišťování nebo přímé výkaznictví) namísto shromažďování údajů z platebních systémů, nebo vytvořily doplňkové zdroje k platebním údajům.
- 1.4 Velké společnosti hrají při sestavování statistiky platební bilance klíčovou úlohu. Zpravidla však centralizují své platby ve zvláštních subjektech, takže jejich platby ve stále větším rozsahu nesouvisí s jejich ekonomickými transakcemi. V důsledku toho musí být tyto velké společnosti v plném rozsahu pokryty v rámci přístupu založeném na zjišťování. V případě menších subjektů lze uplatnit výběr vzorků.
- 1.5 V zájmu porovnání a s cílem zpřesnit rozsah zjišťování souvisejících s výkaznictvím pro účely platební bilance ECB navrhuje, aby jiné administrativní a statistické zdroje údajů, jako jsou např. soubory údajů o DPH, INTRASTAT, rejstříky společností a strukturální statistika podniků, byly zdokonaleny, je-li to potřebné a možné, tak aby je bylo možné využít k určení subjektů, které mají být předmětem zjišťování, nebo ke shromažďování informací o přeshraničních transakcích. Sestavitelé platební bilance si mohou již nyní vzájemně vyměňovat osvědčené postupy týkající se použití těchto údajů. Anž by bylo dotčeno zatížení respondentů, měla by naopak nařízení týkající se těchto zdrojů umožňovat lepší identifikaci přeshraničních transakcí, zejména pokud jde o služby.
- 1.6 ECB vítá zavedení čl. 5 odst. 3, který objasňuje, že na statistické požadavky, jež nemají žádný dopad na přímé zpracování plateb v rámci SEPA poskytovateli platebních služeb a jež mohou být poskytovateli platebních služeb zcela automatizovány, se nemá vztahovat žádná prahová hodnota.
- 1.7 ECB považuje platební údaje za nástroj potenciálně užitečný zejména k určení souboru zpravodajských jednotek, jež má být předmětem zjišťování, tj. ke zřízení a vedení rejstříku mezinárodně činných společností. ⁽²⁾ Jedná se o informace, které jsou běžně dostupné bankám a které mohou být sestavitelům platební bilance v přiměřených intervalech plně automatizovaným způsobem poskytnuty včetně povinných polí zprávy SEPA (včetně mezinárodních čísel bankovních účtů (IBAN) plátce a příjemce) na straně jedné a jakýchkoli jiných referenčních údajů, které musí banky používat nebo uchovávat (např. pro účely boje proti praní peněz a boje proti financování terorismu), jako např. adresu majitele účtu, na straně druhé. Tyto údaje mohou být spojeny s vnitrostátním statistickým obchodním rejstříkem. Tento postup by měl být uplatněn na základě zvážení daného vnitrostátního sestavitele platební bilance. Vzhledem k tomu, že jsou splněny podmínky uvedené v čl. 5 odst. 3, neměla by se na tento postup vztahovat žádná prahová hodnota.
- 1.8 V budoucnu se mohou nefinanční subjekty v kontextu SEPA rozhodnout, že budou mít svůj bankovní účet vedený u banky, která je rezidentem v jiné zemi EU. Pokud a jakmile k tomu dojde, nemusí informace vymezené v čl. 5 odst. 3 navrhovaného nařízení, které jsou založeny na předpokladu, že banky a majitelé účtů u nich vedených jsou obvykle rezidenty téže země, nadále poskytovat uspokojivé

⁽¹⁾ V souladu s čl. 1 odst. 3 navrhovaného nařízení jsou banky i nadále povinny vykazovat své vlastní přeshraniční finanční a nefinanční transakce.

⁽²⁾ Toto platí zejména pro malé a střední podniky, které dostávají platby z účtů nerezidentských bank nebo zasílají platby na tyto účty (tj. bankovní účty, které obsahují kód nerezidentské země). To může signalizovat, že tyto malé a střední podniky se pravděpodobně účastní přeshraničních transakcí. (Kód země v) IBAN ve zprávě SEPA může sloužit jako prostředek k identifikaci těchto malých a středních podniků.

posouzení souboru zpravodajských jednotek. V této souvislosti a s cílem pomoci Komisi je ECB ochotna provést další posouzení rozsahu vývoje tohoto jevu. Pokud se stane podstatným, je třeba znovu zvážit, zda by banky do zprávy SEPA neměly zahrnout zemi, v níž je plátce rezidentem⁽¹⁾. Toto by umožnilo, aby banka příjemce mohla ve všech případech automaticky a jednoznačně identifikovat přeshraniční platby. Tento postup by měl být uplatněn bez použití prahové hodnoty.

- 1.9 S cílem dále snížit zpravodajské zatížení finančních i nefinančních subjektů podporuje ECB všechny iniciativy, které usnadňují výměnu informací mezi sestaviteli platební bilance pouze pro statistické účely. K tomu může být zapotřebí odstranit právní překážky výměny informací mezi statistickými úřady v rámci EU, přičemž však musí být dodrženy požadované záruky důvěrnosti. S cílem napomoci Komisi je ECB připravena zkoumat další možný postup v této oblasti.
- 1.10 Pokud jde o návrh od 1. ledna 2012 zrušit vnitrostátní oznamovací povinnosti založené na zúčtování uložené poskytovatelům platebních služeb, jak je uvedeno v čl. 5 odst. 2 navrhovaného nařízení, zdůrazňuje ECB potřebu najít přechodné řešení pro členské státy, které stále používají vykazování založené na zúčtování, dokud nebude nalezeno plně harmonizované panevropské řešení. Toto přechodné řešení bylo předmětem diskuse v rámci Eurosystemu, z níž vzešel tento návrh ECB:
- Během tohoto přechodného období by pro vykazování prováděné zcela harmonizovaným způsobem mělo být používáno jedno jediné pole platební zprávy SEPA (včetně jediného seznamu kódů a jediné metodiky použitelné pro tento seznam kódů). V členských státech, které uplatňují tento postup, budou klienti povinni poskytnout informaci vyplněním jednoho – již existujícího – zvláštního fakultativního bílého pole ve zprávě SEPA (pole „Regulatory Reporting“ (Vykazování pro regulační účely)). Banky ve všech těchto členských státech by měly uplatňovat jednotný soubor uživatelských pravidel, čímž by došlo k vytvoření společenství uživatelů doplňkové fakultativní služby. Soubor uživatelských pravidel by platil pouze mezi členskými státy, které se rozhodnou uplatnit tento postup. Evropská rada pro platby by měla být s těmito skutečnostmi obeznámena a měla by být požádána o pomoc při koordinaci provádění doplňkové fakultativní služby.
 - Banky a klienti, kteří jsou rezidenty členského státu, který tento postup neuplatňuje, nebudou muset přijmout soubor uživatelských pravidel, ani nemusí zavést, přenášet či číst kódy platební bilance. Infrastruktury, které poskytují platební služby v rámci Evropy, budou muset soubor uživatelských pravidel přijmout pouze tehdy, pokud nabízejí služby bankám a klientům, kteří jsou rezidenty členského státu, který uplatňuje tento postup.
 - Celý postup vyžaduje použití jednoho harmonizovaného seznamu kódů o ekonomické povaze příslušných transakcí a jedinou metodiku platnou pro tento seznam kódů. Tento seznam kódů dává k dispozici ECB. Jakmile je kódovaná informace ve zprávě SEPA obsažena, je nakládání s ní ze strany bank plně automatizováno, aniž by bránilo přímému zpracování platby.

ECB dále doporučuje podrobně sledovat vývoj v příštích letech, přičemž se zohlední technický vývoj SEPA a vývoj metod shromažďování statistických informací.

2. Ustanovení o přezkumu – používání identifikačního kódu banky (BIC)

- 2.1 Podle čl. 12 odst. 1 navrhovaného nařízení musí Komise nejpozději v prosinci 2012 předložit Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a ECB zprávu o používání IBAN a BIC v souvislosti s automatizací plateb s připojením příslušných návrhů. Za předpokladu, že záměrem tohoto ustanovení je usnadnit a zefektivnit zadávání plateb, by ECB podpořila eventuální zrušení povinnosti drobných klientů používat BIC, je-li technicky možné použít jen IBAN, neboť by se tím zmírnilo zatížení spočívající v povinnosti poskytovat dva rozdílné identifikátory.

⁽¹⁾ Měl-li by se tento krok uskutečnit, musela by Evropská rada pro platby být požádána o to, aby stávající pole o zemi, v níž je plátce rezidentem, které je v současné době ve zprávě SEPA fakultativní, učinila povinným (a případně se shodla na kodifikaci).

2.2 IBAN byl zaveden jako povinný požadavek pro stejné zpoplatnění plateb podle nařízení (ES) č. 2560/2001 a podle názoru ECB se ukázal být základním kamenem standardizace plateb v kontextu SEPA, neboť zlepšil přímé zpracování plateb a usnadnil ověřování čísel účtů. ECB by tedy zásadně doporučovala, aby povinné užívání IBAN bylo zachováno. ECB dále poznamenává, že zavedení podobného standardního formátu pro účty cenných papírů srovnatelného s úpravou IBAN by přispělo ke zlepšení kolizní úpravy pro cenné papíry ve zprostředkovaném držení.

3. Poplatky za přeshraniční platby a odpovídající vnitrostátní platby

Čl. 3 odst. 1 navrhovaného nařízení zakotvuje zásadu stejných poplatků za přeshraniční platby a odpovídající vnitrostátní platby „stejně hodnoty“. Jediným kritériem pro identifikaci odpovídající vnitrostátní platby je podle navrhovaného nařízení odkaz na hodnotu takových odpovídajících plateb. V této souvislosti se ECB obává, že výše uvedené ustanovení neposkytuje poskytovatelům platebních služeb dostatečné interpretační vodítko, pokud jde o pojem odpovídajících vnitrostátních plateb. Namísto toho, aby byl dán poskytovatelům platebních služeb široký prostor při výkladu tohoto pojmu, navrhuje ECB doplnit nový odstavec, který by stanovil základní hodnotící kritéria s cílem zajistit jednotné uplatňování tohoto pojmu ve Společenství.

4. Oblast působnosti

Nařízení (ES) č. 2560/2001 se vztahuje na „instituce“, které jsou v čl. 2 písm. e) definovány jako „jakákoli fyzická či právnická osoba, která v rámci své činnosti provádí přeshraniční platby“. Z uvedeného vyplývá, že nařízení (ES) č. 2560/2001 se nevztahuje na ECB ani na národní centrální banky. Čl. 2 odst. 5 navrhovaného nařízení tento stav mění, neboť se vztahuje na poskytovatele platebních služeb, kteří jsou definováni mimo jiné jako „kterákoli z kategorií uvedených v čl. 1 odst. 1 směrnice Rady 2007/64/ES...“⁽¹⁾ (dále jen „směrnice o platebních službách“). Čl. 1 odst. 1 směrnice o platebních službách stanoví kategorie poskytovatelů platebních služeb, které zahrnují ECB a národní centrální banky, pokud nejednají jako měnový orgán. Z výše uvedených ustanovení vyplývá, že navrhované nařízení se vztahuje na přeshraniční platby až do výše 50 000 EUR, které ECB či národní centrální banky provedou mimo rámec svých funkcí měnového orgánu a za předpokladu, že takové transakce nejsou prováděny na jejich účet. ECB vítá toto rozšíření oblasti působnosti navrhovaného nařízení, které je v souladu se zásadami SEPA.

5. Další právní připomínky

5.1 ECB podporuje cíl navrhovaného nařízení dodržovat pravidla správné legislativy a souhlasí se zavedením zjednodušeného definičního rámce. Zdá se však, že pojem „přeshraniční platby“ v čl. 2 odst. 1 navrhovaného nařízení se v určitém směru překrývá s pojmem „platební transakce“ v čl. 2 odst. 7 navrhovaného nařízení.

5.2 ECB se domnívá, že vyskytuje-li se vymezený pojem ve více než jednom sekundárním právním předpisu Společenství, měla by být odpovídající definice pokud možno totožná ve všech těchto právních předpisech s cílem zajistit právní jistotu, zejména v úzce souvisejících právních aktech. V této souvislosti však existují určité odlišnosti mezi pojmem „platební prostředek“ podle čl. 4 odst. 23 směrnice o platebních službách a tímž pojmem podle čl. 2 odst. 2 navrhovaného nařízení. Zatímco ve směrnici o platebních službách se odkazuje na „platební příkaz“, definice v navrhovaném nařízení odkazuje na „platební transakci“. To je nešťastné a potenciálně zavádějící, zejména vzhledem k tomu, že „platební příkaz“ a „platební transakce“ jsou vymezenými pojmy jak v navrhovaném nařízení, tak ve směrnici o platebních službách. ECB proto navrhuje, aby tyto dva právní akty byly ohledně předmětné definice uvedeny do souladu.

5.3 Vzhledem k tomu, že navrhované nařízení neobsahuje žádné ustanovení o transparentnosti poplatků odpovídající článku 4 nařízení (ES) č. 2560/2001, doporučuje ECB zvážit, zda do navrhovaného nařízení nedoplnit odkaz na příslušná ustanovení směrnice o platebních službách týkající se podmínek a požadavků na informace o platebních službách.

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES ze dne 13. listopadu 2007 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje směrnice 97/5/ES, (Úř. věst. L 319, 5.12.2007, s. 1).

6. *Pozměňovací návrhy*

Pokud by výše uvedená doporučení týkající se čl. 2 odst. 1 a článku 3 navrhovaného nařízení vedla ke změnám v navrhovaném nařízení, jsou v příloze obsaženy návrhy příslušných změn.

Ve Frankfurtu nad Mohanem dne 6. ledna 2009.

prezident ECB
Jean-Claude TRICHET

PŘÍLOHA

Pozměňovací návrhy

Text navrhovaný Komisí	Změny navrhované ECB
Změna č. 1 Čl. 2 odst. 1 navrhovaného nařízení	
<p style="text-align: center;">Čl. 2 odst. 1</p> <p>„přeshraničními platbami“ elektronické platební transakce z podnětu plátce nebo příjemce nebo prostřednictvím příjemce prováděné prostřednictvím poskytovatele platebních služeb nebo jeho pobočky v jednom členském státě za účelem poukázání peněžní částky příjemci prostřednictvím jeho poskytovatele platebních služeb nebo jeho pobočky v jiném členském státě;</p>	<p style="text-align: center;">Čl. 2 odst. 1</p> <p>„přeshraničními platbami“ elektronické platební transakce z podnětu plátce nebo příjemce nebo prostřednictvím příjemce prováděné prostřednictvím poskytovatele platebních služeb nebo jeho pobočky v jednom členském státě za účelem poukázání peněžní částky příjemci prostřednictvím jeho poskytovatele platebních služeb nebo jeho pobočky v jiném členském státě;</p>
<u>Odůvodnění</u> – viz odstavec 5.1 stanoviska	
Změna č. 2 Vložení nového čl. 3 odst. 3 do navrhovaného nařízení	
<p style="text-align: center;">Čl. 3 odst. 3</p> <p>V současné době žádný text</p>	<p style="text-align: center;">Čl. 3 odst. 3</p> <p>Rovnocennost přeshraničních plateb a odpovídajících vnitrostátních plateb se posuzuje na základě kritérií, jako jsou způsob vydání podnětu, rychlost, stupeň automatizace, vztah ke klientovi a úroveň služby poskytované klientovi.</p>
<u>Odůvodnění</u> – viz odstavec 3 stanoviska	